

Stanovisko Výboru regiónov „Inteligentná regulácia“

(2012/C 9/04)

VÝBOR REGIÓNOV

- zastáva názor, že inteligentná regulácia by mala priniesť zníženie byrokracie a administratívnej záťaže nielen pre občanov a zainteresované strany, ale tiež pre miestne a regionálne orgány. Naopak nesúhlasí s výhradne kvantitatívnym prístupom, pokiaľ o ide o právne predpisy;
- poukazuje na častejšie odkazy na miestny a regionálny rozmer inteligentnej regulácie a na súvisiace činnosti a schopnosti Výboru regiónov ako uznanie úlohy, ktorú zohrávajú európske miestne orgány a regióny pri tvorbe politiky EÚ a uplatňovaní právnych predpisov;
- vyzýva Európsku komisiu a ostatné inštitúcie EÚ, aby venovali väčšiu pozornosť miestnym a regionálnym samosprávam pri navrhovaní právnych predpisov, posudzovaní ich vplyvu alebo navrhovaní spôsobov uskutočňovania politik a cieľov EÚ;
- domnieva sa, že okrem cieľov územnej súdržnosti Európskej únie (článok 3 Zmluvy o založení EÚ) si horizontálne doložky Lisabonskej zmluvy o sociálnych požiadavkách (článok 9 Zmluvy o fungovaní EÚ) a požiadavkách ochrany životného prostredia (článok 11 Zmluvy o fungovaní EÚ), ako aj tri ťažiská stratégie Európa 2020 vyžadujú štúdie na posúdenie vplyvu, ktoré budú vyvážené analyzovať vplyvy právnych predpisov z ekonomického, sociálneho a environmentálneho hľadiska;
- vyjadruje svoju pripravenosť pomáhať inštitúciám EÚ v ich úsilí v prípade, že budú od miestnych a regionálnych orgánov potrebovať údaje, pričom pripomína svoje obmedzené zdroje a svoje hlavné poslanie;
- zastáva názor, že inštitúcie EÚ by mali rovnako pristupovať k posúdeniu vplyvu a že Výbor regiónov by mal byť do vypracovania rovnakého prístupu zapojený;
- podporuje plány na prehodnotenie dohody o spolupráci medzi Výborom regiónov a Európskou komisiou, ktoré by zohľadnilo inštitucionálne zmeny vyplývajúce z Lisabonskej zmluvy, nevyhnutnosť uplatňovania viacúrovňového riadenia a vývoj politickej úlohy Výboru regiónov, zavedenie ustanovení o zlepšení a rozvoji spolupráce v oblasti posudzovania vplyvu, ako aj o vytvorení mechanizmu, prostredníctvom ktorého by výbor prispieval k výročnej správe o lepšej tvorbe právnych predpisov.

Spravodajca	Graham TOPE (UK/ALDE), člen rady londýnskeho mestského obvodu Sutton
Referenčné dokumenty	Oznámenie Komisie – Inteligentná regulácia v Európskej únii KOM(2010) 543 v konečnom znení Správa Komisie o subsidiarite a proporcionalite (17. správa o lepšej tvorbe právnych predpisov za rok 2009) KOM(2010) 547 v konečnom znení

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

A. *Inteligentná regulácia*

1. víta koncepciu inteligentnej regulácie, ktorá potvrdzuje a rozširuje myšlienku cyklu tvorby politiky EÚ, počas ktorého sa právne predpisy neustále prehodnocujú a prispôbujú novým výzvam a okolnostiam na základe dôkladného hodnotenia a konkrétnych skúseností s implementáciou;

2. zastáva názor, že inteligentná regulácia by mala priniesť zníženie byrokracie a administratívnej záťaže nielen pre občanov a zainteresované strany, ale tiež pre miestne a regionálne orgány. Naopak nesúhlasí s výhradne kvantitatívnym prístupom, pokiaľ o ide o právne predpisy, pretože politické priority nemôžu byť podriadené hľadisku celkového množstva legislatívy. Požaduje preto štúdie na posúdenie vplyvu, ktoré by sa zaoberali aj úvahami o nákladoch, ktoré vyplývajú z chýbajúcich európskych predpisov;

3. vyjadruje poľutovanie nad tým, že nástroje inteligentnej regulácie sa zjavne nevzťahujú na delegované a vykonávacie akty („komitológia“). Dohľad nad týmito postupmi resp. ich transparentnosť nie sú dostatočne jasné;

Úloha miestnych a regionálnych orgánov

4. poukazuje na častejšie odkazy na miestny a regionálny rozmer inteligentnej regulácie a na súvisiace činnosti a schopnosti Výboru regiónov ako uznanie úlohy, ktorú zohrávajú európske miestne orgány a regióny pri tvorbe politiky EÚ a uplatňovaní právnych predpisov;

Konzultácie

5. konštatuje, že vo väčšine svojich stanovísk vyjadril obavy týkajúce sa úrovne konzultácií či zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do prípravy iniciatív EÚ. V stanoviskách často požaduje väčšie zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do prípravy nových politik a právnych predpisov, hodnotenia ich možného dosahu a ich uplatňovania;

6. vyzýva Európsku komisiu a ostatné inštitúcie EÚ, aby venovali väčšiu pozornosť miestnym a regionálnym

samosprávam pri navrhovaní právnych predpisov, posudzovaní ich vplyvu alebo navrhovaní spôsobov uskutočňovania politik a cieľov EÚ;

7. víta preto zámer preskúmať súčasné konzultačné postupy a predĺžiť lehotu na odpoveď;

8. domnieva sa, že výsledky konzultácií by sa mali zverejňovať a analyzovať, napr. ako sa využili príspevky pri príprave alebo úprave návrhu, ktoré podnety neboli zohľadnené atď.;

9. opakuje svoje znepokojenie nad tým, že otvorené konzultácie zvyčajne dobre organizovaných respondentov s dostatočnými zdrojmi či zvláštnymi menšinovými záujmami, preto si naďalej vysoko cení odpovede reprezentatívnych združení miestnych a regionálnych samospráv, ako aj ostatné odpovede;

Administratívna a finančná záťaž

10. berie na vedomie činnosť skupiny na vysokej úrovni pre oblasť administratívnej záťaže („Stoiberova skupina“);

11. opakuje svoje znepokojenie nad tým, že táto skupina a Európska komisia sa sústreďujú takmer výlučne na priamu záťaž, ktorú spôsobujú právne predpisy EÚ malým podnikom. Uznáva síce, že je vážnou prekážkou hospodárskeho rastu, pripomína však, že aj nákladné vykazovacie povinnosti národných, regionálnych či miestnych orgánov v konečnom dôsledku vedú k administratívne záťaženiu občanov a podnikov na národnej alebo na nižšej ako celoštátnej úrovni, a zastáva názor, že záťaž miestnych a regionálnych orgánov bude potrebné riešiť a zmierniť;

12. víta nedávnu iniciatívu skupiny na určenie osvedčených postupov pri uplatňovaní nových právnych predpisov menej zaťažujúcim spôsobom a pripomína svoju aktívnu účasť prostredníctvom osobitnej správy a svojho stáleho pozorovateľa v Stoiberovej skupine na získavaní miestnych a regionálnych osvedčených postupov v tejto súvislosti, zdôrazňuje však, že EÚ by sa v prvom rade mala zamerať na predchádzanie vzniku nadmernej administratívnej záťaže;

13. berie na vedomie správu Európskej komisie o subsidiarite a proporcionalite za rok 2010 (18. správa o lepšej tvorbe právnych predpisov) a hodnotí ju ako známku toho, že Európska komisia zohľadňuje analýzy subsidiarity uskutočňované Výborom regiónov;

Hodnotenie vplyvu

14. pripomína, že podľa Lisabonskej zmluvy musí každý návrh legislatívneho aktu EÚ obsahovať hodnotenie jeho možného dosahu a zohľadniť pritom aj miestnu a regionálnu úroveň;

15. znovu pripomína, aký význam má hodnotenie vplyvu *ex ante* a hodnotenie vplyvu *ex post* pri tvorbe politiky a legislatívy, pričom víta posilnenú úlohu hodnotenia *ex post*;

16. uznáva, že snahy o zjednodušenie a zlepšenie európskych právnych predpisov si vyžadujú, aby bola zachovaná rovnováha medzi vypracúvaním hodnotení vplyvu *ex ante* a hodnotení vplyvu *ex post*, a zároveň musia zabezpečiť, aby tieto povinnosti neprinášali so sebou dodatočnú administratívnu záťaž na rôznych úrovniach verejnej správy;

17. poukazuje na výročnú správu za rok 2010 Výboru pre posudzovanie vplyvu (IAB). Domnieva sa, že Výbor pre posudzovanie vplyvu zohráva dôležitú úlohu, avšak mal by byť nezávislejší od Európskej komisie;

18. domnieva sa, že proces posudzovania vplyvu a úloha IAB vedú k dôslednejšiemu monitorovaniu zásady subsidiarity a jeho udržaniu prostredníctvom útvarov Európskej komisie. Jasne to naznačuje aj správa, keď poukazuje na prípady, v ktorých údaje zozbierané v procese posudzovania vplyvu viedli generálne riaditeľstvo Komisie k prehodnoteniu nevyhnutnosti a potenciálneho prínosu príslušných právnych predpisov;

19. zaznamenáva, že správa Výboru pre posudzovanie vplyvu zisťuje tendenciu vypracúvať a zverejňovať posúdenie vplyvu až ku konečným legislatívnym návrhom, a nie k oznámeniam k jednotlivým oblastiam politiky v skorom štádiu. Žiada, aby sa posúdenie vplyvu politických iniciatív, ktoré sú významné a majú veľký dosah, vypracúvalo v ich skorom štádiu, najmä ak je cieľom takýchto návrhov informovať politickým činiteľov o viacerých možnostiach osobitných opatrení v ďalšom štádiu;

20. konštatuje, že v správe sa poukazuje na nevyhnutnosť zaradiť do posúdenia vplyvu, ktoré vypracúvajú jednotlivé generálne riaditeľstvá, posúdenie sociálnych dôsledkov a administratívnych nákladov, avšak neuvádza sa žiaden odkaz na hodnotenie špecifického územného dosahu, ani na úlohu, ktorú by mohol Výbor regiónov zohrávať pri podpore Európskej komisie v procese posudzovania vplyvu. Vyzýva Európsku komisiu, aby sa tým zaoberala a žiada IAB, aby vo svojej správe za rok 2011 informoval o tom, ako sa v tejto veci pokročilo;

21. považuje za žiaduce, aby do IAB bolo plne zapojené GR REGIO, pretože toto riaditeľstvo sa najväčšmi venuje územnému hľadisku;

22. domnieva sa, že okrem cieľov územnej súdržnosti Európskej únie (článok 3 Zmluvy o založení EÚ) si horizontálne doložky Lisabonskej zmluvy o sociálnych požiadavkách (článok 9 Zmluvy o fungovaní EÚ) a požiadavkách ochrany životného

prostredia (článok 11 Zmluvy o fungovaní EÚ), ako aj tri ťažiská stratégie Európa 2020 vyžadujú štúdie na posúdenie vplyvu, ktoré budú vyvážené analyzovať vplyvy právnych predpisov z ekonomického, sociálneho a environmentálneho hľadiska;

23. domnieva sa, že kvalitné analýzy vplyvu a monitorovanie uplatňovania legislatívy si vyžadujú dostatok času a ľudských zdrojov, aby sa zabezpečila odbornosť a zároveň globálna vízia;

24. vyjadruje výhrady k trendu poveriť vykonaním štúdií na posúdenie vplyvu „nezávislé“ subjekty, t. j. externalizovať túto činnosť a poveriť ňou vybrané konzultantské spoločnosti alebo ad hoc komisie. Vzbudzuje to pochybnosti o skutočnej transparentnosti alebo nezávislosti tejto externalizácie. Zároveň sa tým popiera poslanie Komisie, ktorým je zastupovanie všeobecného záujmu Spoločenstva. Môže to zároveň zvyhodňovať tie organizácie, ktoré majú dostatočné zdroje na realizáciu týchto štúdií na úkor územných samospráv, mimovládnych organizácií a zástupcov občianskej spoločnosti alebo pracovníkov, ktorí disponujú oveľa menším objemom prostriedkov;

25. vyjadruje svoju pripravenosť pomáhať inštitúciám EÚ v ich úsilí v prípade, že budú od miestnych a regionálnych orgánov potrebovať údaje, pričom pripomína svoje obmedzené zdroje a svoje hlavné poslanie;

Medziinštitucionálne dohody

26. pripomína, že vplyv nových právnych predpisov EÚ na miestne a regionálne orgány môže vyplynúť tak z pôvodného návrhu Komisie, ako aj zo zmien a doplnení v Európskom parlamente a Rade. Vyzýva posledné dve inštitúcie, aby tiež venovali zvýšenú pozornosť územnému dosahu svojich rozhodnutí počas legislatívneho procesu, a ponúka svoje odborné znalosti v tejto otázke. Domnieva sa, že by sa mohli preskúmať konkrétne možnosti takejto spolupráce Výboru regiónov s Európskym parlamentom a Radou v súvislosti s hodnoteniami vplyvu, kontrolou zásady subsidiarity a uplatňovaním právnych predpisov EÚ *ex ante* a *ex post*;

27. vyzýva svojich spravodajcov, aby zväzili dosah svojich odporúčaní z hľadiska finančného a administratívneho zaťaženia, ako aj dosah na životné prostredie, sociálnu štruktúru, malé a stredné podniky a občiansku spoločnosť;

28. zastáva názor, že inštitúcie EÚ by mali rovnako pristupovať k posúdeniu vplyvu a že Výbor regiónov by mal byť do vypracovania rovnakého prístupu zapojený;

29. víta skutočnosť, že Európska komisia v súvislosti so systémom včasného varovania, ktorý zaviedla Lisabonská zmluva, prikladá primeranú váhu zdôvodneným stanoviskám národných parlamentov, aj keď počet stanovísk potrebných na postup „žltej karty“ nebol splnený. Vzhľadom na svoju úlohu a zodpovednosť v procese monitorovania subsidiarity Výbor regiónov žiada Európsku komisiu, aby mu poslala zdôvodnené stanoviská predložené národnými parlamentmi, ako aj ich preklad a príslušné odpovede Komisie;

30. podporuje plány na prehodnotenie dohody o spolupráci medzi Výborom regiónov a Európskou komisiou, ktoré by zohľadnilo inštitucionálne zmeny vyplývajúce z Lisabonskej zmluvy, nevyhnutnosť uplatňovania viacúrovňového riadenia a vývoj politickej úlohy Výboru regiónov, zavedenie ustanovení o zlepšení a rozvoji spolupráce v oblasti posudzovania vplyvu, ako aj o vytvorení mechanizmu, prostredníctvom ktorého by výbor prispieval k výročnej správe o lepšej tvorbe právnych predpisov;

Skupina na vysokej úrovni o riadení

31. zastáva názor, že táto skupina predstavuje cenné fórum na úrovni štátnych úradníkov z členských štátov a európskych inštitúcií, vrátane Výboru regiónov, na ktorom je možné diskutovať o praktických otázkach európskeho riadenia a vymieňať si osvedčené postupy;

32. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v roku 2011 ani maďarské, ani poľské predsedníctvo neusporiadajú žiadnu riadnu schôdzu a žiada, aby sa tak stalo v roku 2012;

B. Subsidiarita

33. pripomína, že Lisabonská zmluva obsahuje výslovný odkaz na miestnu a regionálnu samosprávu a na miestny a regionálny rozmer zásady subsidiarity, čo znamená, že EÚ musí pri navrhovaní a prijímaní nových právnych predpisov v oblastiach spoločných právomocí rešpektovať právomoci miestnych a regionálnych orgánov. Pripomína tiež, že Lisabonská zmluva stanovila Výboru regiónov významnú úlohu v oblasti subsidiarity, na základe ktorej má nielen vyžadovať rešpektovanie právomocí miestnych a regionálnych orgánov, ale aj podporovať dodržiavanie zásady subsidiarity, čo sa týka všetkých úrovní riadenia;

34. opakuje svoj záväzok pokračovať v spolupráci s Európskou komisiou na začleňovaní viacúrovňového riadenia do hlavných európskych stratégií a spoločných politík, obzvlášť pokiaľ ide o vykonávanie stratégie Európa 2020;

35. upozorňuje na „Výročnú správu o subsidiarite za rok 2010“, ktorú prijalo predsedníctvo výboru 4. marca 2011 spolu s témami, ktoré budú súčasťou pracovného programu siete Výboru regiónov na monitorovanie subsidiarity. Táto správa stanovuje posilnenie monitorovania subsidiarity a prínos k rozširovaniu kultúry subsidiarity v rozhodovacom procese EÚ ako kľúčové priority Výboru regiónov;

36. kladne hodnotí skutočnosť, že žiadne stanovisko nekonštatovalo priame porušenie zásady subsidiarity. To svedčí o vážnosti, s akou Európska komisia rešpektuje zásadu subsidiarity, a vyzdvihuje význam kontrolnej úlohy Výboru regiónov;

37. víta zvyšujúci sa počet konzultácií siete Výboru regiónov na monitorovanie subsidiarity, ktorá môže poskytnúť podrobné praktické pripomienky zo širokého spektra miestnych a regionálnych orgánov. Žiada partnerov tejto siete, aby sa viac angažovali v aktivitách a konzultáciách siete, a tým zvýšili reprezentatívnosť výsledkov jej konzultačnej činnosti;

38. uznáva, že je potrebné, aby všetky úrovne riadenia v členských štátoch včas, presne a účinne transponovali právne predpisy EÚ a riadne ich uplatňovali, a uvedomuje si, že niekedy môže byť potrebné začať konanie o porušení predpisov s cieľom potrestať ich nedodržiavanie alebo odraziť od neho, vyslovuje však obavu, že Európska komisia sa vo zvýšenej miere pokúša stanoviť, kedy a ako majú vlády členských štátov presadzovať dodržiavanie miestnymi a regionálnymi orgánmi. Podľa zásady subsidiarity by za presadzovanie mali byť zodpovedné samotné národné vlády, prípadne regionálne samosprávy, ak je zabezpečené plnenie celkových cieľov právnych predpisov EÚ.

V Bruseli 11. októbra 2011

Predsedníčka
Výboru regiónov
Mercedes BRESSO